

Geschiedenis:

Een lappendeken van steden en staten

Samenvatting, tot 1815

De vraag waar Duitsland voor 1800 nu precies lag is nauwelijks te beantwoorden. Het Heilige Roomse Rijk der Duitse Natie was een lappendeken van vorstendommen, vrijsteden en kerkelijke gebieden die elkaar vaak het licht niet in de ogen gunden. Napoleon maakte de zwakte van het verdeelde Duitsland pijnlijk zichtbaar.

Tot 1806 maakte het huidige Duitsland deel uit van het Heilige Roomse Rijk der Duitse Natie. Geografisch besloeg dit rijk in de middeleeuwen grofweg het gebied tussen Noord-Duitsland en de Alpen, en van de Rijn tot ongeveer de Oder.

Sinds 1438 was vrijwel altijd een Habsburger de keizer van het rijk. Dat was vooral een symbolische functie. In naam was de Habsburgse keizer de belangrijkste Duitse vorst; in de praktijk moest hij vaak toezien hoe anderen de buit verdeelden. De samenhang in de losse structuur ontstond bijvoorbeeld door de Rijksdag in Regensburg, waar de edelen samenkwamen om zaken te bespreken.

De opkomst van Pruisen vormde een belangrijke bedreiging voor de Habsburgers. De Hohenzollern noemden zich sinds 1701 koning van Pruisen. Dit koninkrijk omvatte diverse gebieden; in het westen liep het tot Venray, in het oosten tot aan Litouwen toe.

Tegen Napoleon wist het Pruisische leger nauwelijks stand te houden. Het koninkrijk werd in de loop van de Napoleontische oorlogen vrijwel gehalveerd. Ook de Habsburgers waren geen partij voor de nieuwe Franse keizer. Na verpletterende nederlagen hield het Heilige Roomse Rijk in 1806 op te bestaan. Het ging uit als een nachtkaars; niemand maalde er meer om. De Napoleontische oorlogen gaven een grote impuls aan het streven naar een verenigd Duitsland. Het zou nog tot 1871 duren tot die eenwording tot stand kwam.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/9/een-lappendeken-van-steden-en-staten>